

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 599/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného CHOCHOLÁK & ČESLA s.r.o., Krmanova 6, Košice, proti uzneseniu Správneho súdu v Košiciach č. k. PO-6S/5/2022-149 zo 14. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 12. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Správneho súdu v Košiciach (ďalej len „správny súd“) označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť správne súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že správnu žalobou doručenou pôvodne Krajskému súdu v Prešove 31. januára 2022 sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky (ďalej len „žalovaný“) č. OU-PO-OVBP2-2021/038704-004 z 30. novembra 2021, ktorým bolo zamietnuté odvolanie sťažovateľa a potvrdené prvostupňové rozhodnutie mesta [REDAKOVANÉ] o umiestnení stavby, bytovej budovy „[REDAKOVANÉ]“, na tam bližšie špecifikovaných pozemkoch.

3. Spolu so správnu žalobou sťažovateľ podal aj návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 písm. a) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), ktorý odôvodnil tým,

že rozhodnutia orgánov verejnej správy sú v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a okamžitým výkonom rozhodnutia môže dôjsť k začatiu stavebných prác a vzniku nezvratného stavu, a tým k obmedzeniu vlastníckeho práva sťažovateľa. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. PO-6S/5/2022-54 z 28. apríla 2022 bol predmetný návrh sťažovateľa zamietnutý.

4. Podaním z 9. januára 2024 sťažovateľ podal opätovný návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, argumentujúc zmenou skutkového a právneho stavu spočívajúcou v začatí stavebného konania. Zastával názor, že v prípade nevyhovenia jeho návrhu dôjde k vydaniu právoplatného stavebného povolenia. Ak by došlo k vyhovaniu jeho správnej žalobe a správny súd by zrušil rozhodnutie žalovaného a prvostupňové rozhodnutie, nastal by závažný právny problém súvisiaci s tým, že stanovenie novej podmienky na umiestnenie stavby by viedlo k ovplyvneniu aj rozhodnutia o stavebnom povolení.

5. Napadnutým uznesením správny súd podľa § 188 SSP zamietol tento opätovný návrh sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Zdôraznil, že žalobca musí zákonné dôvody hrozby podľa § 185 SSP nielen tvrdiť, ale správne mu súdu musí aj preukázať, že nepriznanie odkladného účinku správnej žalobe je spôsobilé reálne privodiť závažnú ujmu, hospodársku či finančnú škodu, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok. Uviedol, že v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov rozhodnutie o umiestnení stavby nezakladá stavebníkovi právo stavbu realizovať, a tiež ani začatie stavebného konania neznamená v danom prípade zmenu postavenia sťažovateľa. Stavebníkovi je totiž umožnené stavbu realizovať až nadobudnutím právoplatnosti stavebného povolenia. Podľa názoru správneho súdu sťažovateľ svoje tvrdenia o hrozbe závažných následkov spojených s výkonom preskúmaného rozhodnutia žiadnym spôsobom nepreukázal. Dodal, že pri rozhodovaní nie je viazaný rozhodnutiami iných senátov správneho súdu konajúcich v iných právnych veciach, preto nemá relevanciu, že iný senát priznal v inej právnej veci sťažovateľa jeho správnej žalobe odkladný účinok.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ nasmeroval svoju ústavnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu správneho súdu, ktoré označuje za arbitrárne, pričom rovnako ako vo svojom návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe uvádza, že v prípade vyhovenia jeho správnej žalobe a zrušenia územného rozhodnutia by stavebný úrad v novom územnom konaní rozhodoval opätovne o námietkach účastníkov konania a o týchto by mohol rozhodnúť odlišne. Ak by námietkam bolo vyhovené, viedlo by to k stanoveniu novej podmienky na umiestnenie stavby, v krajnom prípade až k zamietnutiu žiadosti o vydanie územného rozhodnutia. Táto skutočnosť by viedla k obnove stavebného konania. Priznaním odkladného účinku jeho správnej žalobe by sa uvedenej situácii zabránilo. Sťažovateľ je presvedčený, že správne mu súdu náležite preukázal existenciu hrozby vzniku iného vážneho nenapraviteľného následku spojeného s vykonaním preskúmaného rozhodnutia a že priznanie odkladného účinku správnej žalobe nie je v rozpore s verejným záujmom. Jeho argumentáciou sa však správny súd vôbec nezaoberal, v dôsledku čoho nesprávne posúdil splnenie zákonných podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Ďalej správne mu súdu vytýka, že v skutkovo a právne identickej veci rozhodol diametrálne odlišným

spôsobom, pričom konštatovanie, že senát správneho súdu nie je viazaný rozhodnutím iného senátu, nepochybne nespĺňa atribúty racionálneho odôvodnenia. Protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru ústavného súdu a najvyššieho súdu, podľa ktorej rozdielna rozhodovacia prax súdu o „totožných“, resp. obdobných veciach nie je žiaduca. Uvedeným došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením správneho súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe.

8. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 31/05) a v zásade nemá právomoc preskúmať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

9. Žiadne z takýchto pochybení ústavný súd v prerokovanej veci sťažovateľa nezistil, pričom dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné.

10. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

11. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane pripomína, že rozhodnutie o priznaní alebo nepriznaní odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 SSP je svojou podstatou dočasným rozhodnutím, nie je rozhodnutím vo veci samej a následky z neho plynúce nie sú konečné a nezmeniteľné (m. m. III. ÚS 468/2018, I. ÚS 158/2020, I. ÚS 135/2022). Posúdenie splnenia podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žaloby je zásadne vecou konajúceho správneho súdu, pričom k prieskumu reálnej existencie týchto podmienok nie je ústavný súd oprávnený. Podstatou prieskumu tohto rozhodnutia tak môže byť len obmedzený test ústavnosti, t. j. posúdenie, či má rozhodnutie o (ne)priznaní odkladného účinku zákonný podklad, či bolo vydané príslušným orgánom a taktiež či nie je prejavom svojvôle, najmä či je náležite odôvodnené (m. m. I. ÚS 346/2017).

12. Keďže aj v konaní o priznaní odkladného účinku správnej žalobe musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu (napr. I. ÚS 295/2021), ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameral na posúdenie, či správny súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody zamietnutia návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku.

13. Inštitút odkladného účinku správnej žaloby je koncipovaný predovšetkým ako dočasná procesná ochrana žalobcu pred okamžitým výkonom pre neho nepriaznivého rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy, ak sú na to splnené zákonom vyžadované podmienky. Ide teda o výnimočný inštitút, ktorého účelom je ochrániť adresáta verejnej správy pred prípadnými neodstrániteľnými negatívnymi následkami aktov verejnej správy.

14. Prezentovaná sťažnostná argumentácia je založená na dvoch podstatných výhradách. Prvou je námietka o nedostatočnom a arbitrárnom odôvodnení napadnutého uznesenia správneho súdu, ktorý nesprávne vyhodnotil splnenie podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Tá druhá sa týka skutočnosti, že správny súd v identickej veci rozhodol odlišným spôsobom ako iný senát v predchádzajúcom rozhodnutí č. k. PO-3S/15/2022-198 z 21. novembra 2023, ktorým bolo návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe vyhovené.

15. Po oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia a posúdení sťažnostných námietok ústavný súd zastáva názor, že správny súd sa pri rozhodovaní nedopustil svojvôle, pretože vychádzal z relevantných ustanovení Správneho súdneho poriadku regulujúcich priznanie odkladného účinku správnej žalobe a v súvislosti s tým sa náležitým spôsobom zaoberal tvrdeniami sťažovateľa obsiahnutými v jeho návrhu o hrozbe vzniku závažnej ujmy, ktorú by mu malo preskúmané správne rozhodnutie spôsobiť. Podľa názoru ústavného súdu nevybočilo namietané uznesenie správneho súdu z medze ústavnosti, pričom správny súd svoje rozhodnutie síce stručne, no ústavne konformne odôvodnil. Správny súd zreteľne ozrejmil, že predpokladom vyhovenia návrhu nie je len tvrdenie vzniku ujmy, ale aj jej riadne preukázanie (intenzita ujmy, príčinná súvislosť s výkonom preskúmaného rozhodnutia orgánu verejnej správy), pričom nepostačuje len ujma v hypotetickej rovine. Sťažovateľ podľa správneho súdu opätovne neunesol dôkazné bremeno osvedčenia tvrdeného negatívneho dopadu na jeho práva, pretože oznámením o začatí stavebného konania nie je stavebník oprávnený realizovať stavebné práce, ale môže tak učiniť až nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o povolení stavby (body 21 a 22 napadnutého uznesenia), k čomu vo veci sťažovateľa ešte nedošlo. Podľa názoru ústavného súdu by predmetné tvrdenie sťažovateľa o hrozbe vzniku nenapraviteľných a neodstrániteľných zmenách na pozemkoch a o ohrození jeho vlastníckeho práva malo opodstatnenie práve až v prípade vydania rozhodnutia príslušného stavebného úradu o povolení stavby. V danom prípade je však predmetom súdneho konania iniciovaného sťažovateľom preskúmanie zákonnosti územného rozhodnutia. Z ústavného hľadiska tak ústavný súd nenachádza priestor, aby namietané uznesenie podrobil ústavnej korekcii, a to aj a prihliadnutím na už zmienený obmedzený test ústavnosti (pozri bod 11 tohto uznesenia).

16. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie iného senátu správneho súdu, ktorý v obdobnej veci jeho návrhu vyhovel a správnej žalobe priznal odkladný účinok, ústavný súd k tomu uvádza, že každý návrh na priznanie odkladného účinku je výsledkom individuálneho posúdenia konajúceho správneho súdu, ktorý o ňom musí po zvážení všetkých a pre dané konanie relevantných

skutočností rozhodnúť spôsobom zodpovedajúcim zákonnej úprave. Je síce potrebné súhlasiť so sťažovateľom, že jednotná (konštantná) judikatúra, teda aby sa „v rovnakých prípadoch rozhodovalo rovnako“, je želateľným stavom, avšak protichodná judikatúra nie je javom výnimočným. Naopak, ide v justičnom systéme o jav bežný, ktorý je jeho prirodzenou súčasťou (IV. ÚS 142/2021). Ak sa preto správny súd pri rozhodovaní o opätovnom návrhu sťažovateľa v zmysle § 185 SSP „necítil“ byť viazaný právnym názorom iného senátu súdu, pokiaľ ide o vyhodnotenie splnenia podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, nie je to v okolnostiach tejto veci možné vyhodnotiť ako zásah do práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, čo platí aj (a najmä) preto, že okolnosti jednotlivých prípadov oproti všeobecne vymedzeným právnym kritériám môžu byť individuálne špecifické, a teda odlišné.

17. Ústavný súd tak uzatvára, že po posúdení ústavnej sťažnosti z hľadiska kompetencií zverených mu ústavou, t. j. z pozície orgánu ochrany ústavnosti, nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

18. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa formulovanými v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu